

Addendum Omgevingsanalyse – Gemeente Assenede

De huidige omgevingsanalyse is nog steeds actueel. Deze is terug te vinden op volgende locatie:

<https://www.assenede.be/nl/over-assenede-en-bestuur/bestuur-en-beleid/beleidsrapporten-gemeente>

Via dit addendum willen we graag een aantal aanvullingen doen met betrekking tot recente ontwikkelingen en maatschappelijke evoluties die bij de initiële opmaak van de omgevingsanalyse nog niet of minder van toepassing waren.

1. COVID-19

De impact van de COVID-19 crisis was in 2022 veel minder hard voelbaar voor het bestuur.

1.1 Vaccinatiecentrum

Er was nog sprake van een beperkte personeelsinzet voor het vaccinatiecentrum. De impact op de reguliere werking van de gemeentelijke diensten was dan ook beperkt in 2022. De laatste vaccinaties in het Vaccinatiecentrum Hoge Wal werden op 26 november en 10 december gezet. Daarna kunnen inwoners terecht bij de huisarts of apotheker. De afbraak van de vaccinatietent op de Hoge Wal in Ertvelde start op 12 december. Meteen ook het einde van de personeelsinzet door het lokaal bestuur.

1.2 Telewerk

Tijdens de COVID-19 crisis werd telewerk versneld ingevoerd. Nu we de COVID-19 crisis stilaan achter ons laten, is telewerk niet langer noodzakelijk. Dat betekent niet dat er geen telewerk meer is. Occasioneel telewerk kan nog voor een duidelijk afgebakende opdracht of project, in combinatie met opdrachten buitenshuis of in situaties wanneer de aanwezigheid thuis noodzakelijk is.

1.3 Werken op afspraak

Het gemeentehuis werd op bepaalde momenten gesloten voor publiek en werken op afspraak werd opgelegd. We volgden hierbij de federale maatregelen. De coronacrisis die momenteel nog steeds aanwezig is, heeft ervoor gezorgd dat er in 2022 nog steeds met een afsprakensysteem wordt gewerkt voor de dienst burgerzaken, de dienst omgeving en het recyclagepark. Op die manier kunnen wij onze dienstverlening op een veilige manier blijven garanderen.

Elke crisis biedt kansen. Zo leerden we dat werken op afspraak de efficiëntie van de dienstverlening een pak groter maakt. Daarom werd beslist dat de gemeentelijke baliediensten vanaf 1 maart 2023 enkel nog op afspraak maken. Een afspraak maken kan op drie manieren: via het digitale afsprakensysteem op de gemeentelijke website, via het centrale telefoonnummer of aan de balie van het gemeentehuis. Begin januari 2023 wordt een communicatiecampagne opgezet om het nieuwe dienstverleningssysteem bekend te maken bij de bevolking.

1.4 Ouderenzorg

De werking van het dienstencentrum werd tijdens de COVID-19 crisis sterk gewijzigd. Sinds maart 2020 gingen er geen grote activiteiten meer door, in periodes van lockdown werden maaltijden aan huis geleverd in plaats van in het dorpsrestaurant, er werd een boodschappendienst opgestart en de senioren in Assenede werden opgebeld. Er was extra aandacht voor het welbevinden van onze ouderen. Sinds juni 2021 is het dienstencentrum opnieuw geopend en werden weer maaltijden ter plaatse aangeboden. Activiteiten gingen eveneens opnieuw door.

De diensten voor gezinszorg en poetshulp bleven gedurende de crisis actief. Voor hen wordt steeds voldoende beschermingsmateriaal voorzien. Er wordt sinds de 2de helft van 2021 geen

beschermingsmateriaal meer geleverd door de overheid. Dit moet nu door de dienst zelf worden aangekocht.

De diensten zijn in 2022 volledig op hun normale werking teruggeplooid.

1.5 Initiatief Buitenschoolse Opvang

Het IBO voorzag de volledige periode opvang. Tijdens de eerste lockdown was er noodopvang. Eens de scholen opnieuw openden was er gewone opvang. Op vraag van de overheid werd indien nodig opnieuw noodopvang georganiseerd. De draaiboeken van Kind en Gezin werden gevolgd.

De diensten zijn in 2022 volledig op hun normale werking teruggeplooid.

1.6 Lokale armoedebestrijding

Verwacht wordt dat het aantal leeflonen en aanvullende steunen zal stijgen. Vanuit de Vlaamse en federale overheid worden verschillende middelen ter beschikking gesteld om inwoners die een inkomensverlies lijden of een laag inkomen hebben en koopkracht verliezen, met als oorzaak de coronacrisis, extra te ondersteunen. In 2021 kreeg het OCMW middelen ter beschikking. Deze werden zo goed als mogelijk aangewend. Een deel van de middelen zijn gedurende de verdere legislatuur nog ter beschikking.

1.7 Kwetsbare groepen

De gekende kwetsbare groepen worden extra ondersteund: het gaat om ouderen, mensen in armoede, cliënten budgetbeheer of leefloon, We ontdekken een nieuw probleem van kwetsbaarheid in psychisch welzijn en vereenzaming. Alle OCMW-diensten zetten hier extra op in.

1.8 Snelle en duidelijke communicatie

De communicatiedienst zet in het kader van de coronacrisis in op laagdrempelige doelgroepencommunicatie. We proberen daarbij een optimale mediamix (Infoblad, website, sociale media, Assenede TV, pers, mailings, bewonersbrieven...) te hanteren om de bevolking maximaal te bereiken. Het spreekt voor zich dat we zo kort mogelijk op de bal spelen en de actuele ontwikkelingen op de voet volgen. We willen voor onze inwoners een betrouwbare en objectieve bron van eerstelijnscommunicatie zijn.

Verder blijft de communicatiedienst inzetten op het versterken van het gemeenschapsgevoel.

De communicatiedienst staat binnen de schoot van het crisisoverleg ook in voor de crisiscommunicatie. Dit kan gaan over zeer algemene info, maar ook over zeer specifieke doelgroepencommunicatie, afhankelijk van de boodschap en het doel van de communicatie.

In 2022 was er een pak minder COVID-19 crisiscommunicatie nodig dan voorgaande jaren. De communicatiedienst zette vooral in op het helpen verspreiden van de boodschappen van de hogere overheid.

1.9 Economie

De coronacrisis heeft het op onze gezondheid gemunt, maar weegt ook op de economische toestand. De heropleving is begonnen maar de productie kan niet volgen en de grondstofprijzen stijgen sterk. Dit heeft een invloed ook op de aankopen, werken, projecten van een lokaal bestuur.

2. Digitalisering

In 2022 werd de ingeslagen digitalisering binnen de gemeentelijke werken verder doorgezet. De stelling *‘De burger blijft welkom op het gemeentehuis, maar we gaan meer dan ooit digitaal waardoor de burger niet persé altijd meer naar het gemeentehuis hoeft te komen’* is meer dan ooit actueel. In het kader daarvan werden een aantal processen verder gedigitaliseerd en uitgebouwd. In 2022 werd een organisatiebrede denkoefening gedaan om het e-loket maximaal uit te breiden. Daarnaast werd ook ingezet op een aantal specifieke projecten.

2.1 Gemeente zonder gemeentehuis

In september 2021 lanceerde minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers het subsidieprogramma ‘Gemeente zonder gemeentehuis’. Met het subsidieprogramma ondersteunt Vlaanderen lokale besturen die samen innovatieve, digitale oplossingen uitwerken om hun dienstverlening efficiënter en klantgerichter te maken. Het lokaal bestuur koos ervoor om aan te sluiten bij een initiatief van Polis, de IT-afdeling van de provincie Oost-Vlaanderen. Het project luistert naar de titel ‘Dienstverlening van de toekomst: eenvoudig, efficiënt en transparant’. De inhoud: De uitdaging om de burger een meer efficiënte, vlotte, correcte en transparante dienstverlening aan te bieden is uniform voor lokale besturen. De omslag naar een digitale werking biedt de mogelijkheid om dienstverleningsprocessen te optimaliseren voor de digitaliseringsstap. Geraardsbergen (penhouder) en alle deelnemende besturen engageren zich om gezamenlijk een set van in totaal 10 procesgroepen in de organisatie te optimaliseren en digitaliseren. Elk individueel deelnemend bestuur kan tot 5 van deze geoptimaliseerde processen implementeren. Bij de formulering van de to-be processen wordt maximaal ingezet op integratie met de Vlaamse digitale bouwstenen (MBP, Magda, etc.)

2.2 Project E-inclusie

Vanuit het OCMW wordt deelgenomen aan het project rond E-inclusie samen met de gemeenten Eeklo, Aalter, Sint-Laureins, Kaprijke en Lievegem. Doel van het project is het versterken van kwetsbare groepen door in te zetten op acties die de toegankelijkheid tot digitalisering verhogen en de opmaak van e-inclusiebeleidsplan wat voor elk bestuur verplicht wordt vanaf 2025.

2.3 Digitale postregistratie

In 2022 werd een nieuw postregistratiesysteem aangekocht. 2022 werd vooral gebruikt voor de opleiding van het eigen personeel. Vanaf 1 januari 2023 wordt het systeem ook in gebruik genomen. Het nieuwe digitale postregistratiesysteem moet ervoor zorgen dat post (zowel op papier als digitaal) beter opgevolgd wordt. Dat moet uiteindelijk leiden dat de mazen van het net kleiner worden en de dienstverlening naar de burger nog vergroot.

2.4 Personeelsadministratie

In 2023 wordt een nieuw platform voor personeelsadministratie in gebruik genomen. Dat platform moet de verdere digitalisering van de personeelsadministratie versnellen en efficiënter maken.

3. Privatisering DCO

De piste van privatisering werd ondertussen verlaten. De dienstverlening gaat voorlopig verder, maar heeft wel een uitdovend karakter. Momenteel zijn er nog 3,3 VTE in dienst.

4. Maatschappelijke factoren

4.2 Klimaat

De veranderingen van het klimaat heeft ook een impact voor het lokale bestuur. Daarom zetten wij de komende jaren in op het uitvoeren van verschillende acties van het klimaatplan van de gemeente. Op de gemeenteraad van 30.09.2021 werd het lokaal energie- en klimaatpact goedgekeurd waardoor we verder kunnen inzetten op de vier werven die nu veel in de media passeren. Dit gaat dan over de waterproblematiek en ontharding, renovatie, extra vergroening en duurzame mobiliteit.

De economische crisis van 2022 zorgde ervoor dat veel van deze maatregelen versneld worden uitgevoerd. Denk daarbij aan de aanleg van zonnepanelen op de gemeentelijke daken, de verleding van de openbare verlichting, energiezuinige maatregelen op de werkvloer,

5. Vrijwillige samenvoeging van gemeenten- fusieverkenning

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 kiest duidelijk voor vrijwillige fusies omdat de lokale besturen zelf doordrongen moeten zijn van de noodzaak om hun bestuurskracht te versterken. Ze zijn zelf het beste geplaatst om in te schatten hoe dat moet gebeuren.

Onderzoek Titel 8 van het decreet over het lokaal bestuur (DLB) bevat het organieke kader voor de vrijwillige samenvoeging van gemeenten. De Vlaamse Regering heeft het kader op basis van de ervaringen uit de vorige fusies geoptimaliseerd door de regelgeving fusievriendelijker te maken, de vrijheidsgraden voor de besturen te vergroten en de interpretatieproblemen weg te werken. Op vrijdag 16 juli 2021 besliste de Vlaamse Regering tot bekrachtiging en afkondiging van het decreet dat diverse decreten wijzigt met het oog op het versterken en moderniseren van de lokale democratie.

De Vlaamse overheid steunt vrijwillige fusies o.a. met een financiële bonus voor fusionerende gemeenten, de mogelijkheid om tijdelijk een extra schepen in de nieuwe fusiegemeente aan te stellen, een online draaiboek over de te nemen stappen en specifieke individuele begeleiding in elk fusietraject.

In onze regio zijn de afgelopen maanden in de pers en sociale media al een aantal signalen opgedoken waaruit blijkt dat dit ook leeft in omliggende gemeenten en verschillende scenario's naar voor worden geschoven waarbij ook de gemeente Assenede wordt vernoemd.

Omliggende gemeenten zijn reeds de mogelijkheden en opportuniteiten om te fuseren aan het onderzoeken. Ook in de rest van Vlaanderen sturen steeds meer lokale besturen aan op schaalvergroting.

Assenede kan dan ook niet achterblijven in het fusieverhaal. Het is daarom opportuun om fusiemogelijkheden en opties voor Assenede te onderzoeken, niet alleen uit economische noodzaak (financiële druk), maar ook omwille van bestuurlijke redenen, zoals:

- de garantie op een kwaliteitsvolle dienstverlening
- de problematiek van eenmansdiensten (bestuurlijke kwetsbaarheid)
- de opportuniteiten voor interne efficiëntiewinsten
- de steeds complexere maatschappelijke uitdagingen
- sterkere positie binnen de regio

Daarom werd aan de gemeenteraad van 28.10.2021 gevraagd principiële goedkeuring te hechten aan de opstart van de verkennende fase voor een potentiële gemeentefusie.

Om onze eigen administratie hier niet mee te overbelasten en omdat expertise van een externe partner een meerwaarde is voor een onafhankelijk en objectief onderzoek is de aanstelling van een consultingbureau aangewezen om ons hierbij te begeleiden.

Op de gemeenteraad van 28.10.2021 gaf de gemeenteraad haar principiële goedkeuring voor de opstart van de verkennende fase voor een potentiële gemeentefusie. De aanstelling van een extern consultingbureau of een facilitator van Binnenlandse Aangelegenheden om ons hierbij te begeleiden werd goedgekeurd.

In januari 2022 werd een gemeenteraadscommissie opgericht voor het onderzoeken van de mogelijke fusiescenario's. Daarnaast ging lokaal bestuur Assenede in zee met IDEA Consult om de verschillende fusiemogelijkheden voor onze gemeente te onderzoeken. In deze fusieverkenning werden zeven scenario's uitgewerkt, waarbij Assenede ofwel als zelfstandige gemeente blijft bestaan, dan wel fusioneert met één of meerdere partners. Dit mondde uit in een volledige studie die eind 2022 de basis vormt voor een bevraging van de gemeentelijke adviesorganen en het personeel van het lokaal bestuur. In januari 2023 organiseert IDEA Consult vier rondetafelgesprekken, in elke dorpskern één. Tijdens die gesprekken wordt gepolst naar de voorkeur(en) van onze inwoners. We gaan daarbij geen enkel fusiethema uit de weg.

6. Oorlog Oekraïne

6.1 Impact op onze werking

De oorlog in Oekraïne had ook een impact op de werking van het lokaal bestuur. Zo was er in het begin van de crisis heel wat extra personeelsinzet voor het managen van de vluchtelingen crisis, we denken hierbij aan de inzet door de sociale dienst, maar evengoed door het technisch personeel van de gemeente of de communicatiedienst. Het beheren van die crisis behoort eind 2022 tot de reguliere werking van de administratie.

6.2 Inzet nieuwe medewerker

Er werd een nieuwe medewerker aangeworven die de Oekraïense taal machtig is voor het begeleiden van vluchtelingen op ons grondgebied.

6.3 Infoavonden

Er werden verschillende infoavonden georganiseerd voor inwoners die bereid waren Oekraïense vluchtelingen op te vangen. Al deze mensen werden nadien ook intensief begeleid door de medewerkers van onze sociale dienst. Voor Oekraïense vluchtelingen werden verschillende koffiemomenten georganiseerd. Tijdens deze momenten probeerden we een antwoord te bieden op de opvangvragen van onze nieuwe inwoners. Waar kunnen ze Nederlandse lessen volgen? Hoeveel kosten medicijnen? Heb ik recht op een sociale woning? Vragen die zij kunnen stellen aan een maatschappelijk werker, maar waarin zij tijdens die koffiemomenten ook elkaar kunnen versterken. Ook dat laatste werd als heel waardevol ervaren.

6.4 Huisvesting

Het lokaal bestuur richtte acht serviceflats in voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in Assenede. De serviceflats deden vroeger dienst als verblijf voor de Zusters Kindsheid Jesu in onze gemeente. Dankzij een overeenkomst met woon- en zorgcentrum Sint-Jozef konden de flats nu ter beschikking gesteld worden aan slachtoffers van het oorlogsgeweld in Oekraïne.

6.5 Lokale armoedebestrijding

Met de Oekraïne-crisis kregen we te maken met een nieuw soort kwetsbaarheid. De overheid voorziet verschillende steunmaatregelen, maar het is erg moeilijk deze groep vluchtelingen aan werk of aan reguliere huisvesting te helpen.

7. Economische crisis

De economische crisis heeft een enorme impact op de werking van het lokaal bestuur.

Ten eerste is er de loonindexering. Er waren 5 indexeringen in 2022. Dit zorgt voor een directe stijging van de loonkosten met 10,4 %. Ook in 2023 staan er al 2 indexeringen gepland. Dit heeft niet alleen impact op de directe loonkosten. Ook de statutaire pensioenen worden geïndexeerd en de bijdragen voor de politie- en brandweerzone worden verhoogd. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en private ondernemingen die diensten en materiaal leveren aan de gemeente rekenen eveneens hun loonindexeringen door. De inkomsten van de gemeente stijgen jammer genoeg niet evenredig mee. Daarom moet gezocht worden naar andere manieren om te besparen. Door de grote uitdagingen voor lokale besturen is er weinig of geen ruimte om te besparen op personeel. Andere moeilijke keuzes dringen zich op.

Ten tweede is er sprake van een energiecrisis. Dit zorgt ervoor dat veel maatregelen uit het gemeentelijke klimaatplan versneld worden uitgevoerd. Denk daarbij aan de aanleg van zonnepanelen op de gemeentelijke daken, de verleding van de openbare verlichting, energiezuinige maatregelen op de werkvloer, Aan elke crisis hangen kansen vast. Voor burgers werd een energiefitssessie georganiseerd waarbij de klemtoon ligt op het vinden van snelle energiebesparingen. Om te besparen op de gemeentelijke energiekost doofde het lokaal bestuur de straatverlichting in het buitengebied tussen middernacht en 5.00 uur 's ochtends, uitgezonderd in het weekend. Met deze maatregel bespaart de gemeente Assenede ongeveer 30% op haar elektriciteitskost. Verder werden ook de fontein op de dorpspleinen in Boekhoute en Assenede tijdelijk uitgeschakeld.

Ten derde wordt onze sociale dienst van het OCMW geconfronteerd met bijkomende hulpvragen omdat mensen in de problemen komen met hun energiefactuur.

8. Kwetsbare groepen

Een nieuwe kwetsbare groep bereikt onze diensten. Tweeverdieners slagen er niet altijd meer in om de rekeningen betaald te krijgen. De drempel om zich tot het OCMW te wenden is erg groot. De sociale dienst probeert hieraan tegemoet te komen door outreachend te werken en richtlijnen te bepalen voor verschillende soorten aanvullende steunen.